

samostojno društvo. Po daljši debati, v katero je poseglo več članov, se predlog soglasno odkloni, pač pa se sklene, da se bode o tem po vsestranskem proučevanju sklepalo definitivno pri zborovanju po počitnicah.

Nato je sledilo predavanje tov. Sumljaka o eksperimentalni pedagogiki. Njegovo predavanje je bilo zasnovano na široki podlagi in prav zanimivo. Zal, da ga je moral radi kratko odmerjena časa prebrati. Zborovanje se je namreč vršilo na šolski dan po pouku in je bilo treba rešiti še druge nujne zadeve. — Upamo pa, da bo tovariš Sumljak nadaljeval pri kakem zborovanju prihodnje.

Tov. predsednik je potem poročal o prednostih nerazdeljenega dopoldanskega pouka in navajal težnje razloge, ki govorijo za tak pouk, ki je v dobroti mladini, staršem in učitelstvu, čeprav so nekateri zastopniki šol. oblast proti njemu. Sklene se napraviti vlogo na pristojne oblasti, da se tak pouk uvede v prih. šol. letu v vseh šolah, ki so v področju našega društva.

Kot delegata za delegacijsko zborovanje se izvolila Kožuhova in Hren, namestnikom pa Tomažičeva in Tušak.

Tovarišica Kožuhova predlaga, da vstopijo lansko leto izstopivše — z učitelji poročene tovaršice zopet v organizacijo. S svojim takratnim izstopom niso hotele osvedočiti, da so proti organizaciji kakor se je to javno napačno tolmačilo. Izstop je bil demonstrativen in se je hotelo z njim javno opozoriti na veliko gnotno krivico, ki se godi z učitelji poročenim tovaršicam. Obenem pa se je nameravalo doseči, da naša osrednja organizacija posveča temu vprašanju večjo pažnjo, kakor jo je posvečala do takrat. Namen je dosežen in sedaj zopet stopajo v organizacijo. Štiri tovaršice so takoj prijavile svoj pristop, nekateri pa še pomišljajo.

Pri tem zborovanju se je od nas poslovil iskren tovariš in delavni odbornik Grčar, ker se je moral odpovedati učiteljskemu stanu, da more prevzeti župansko mesto mesta Maribora. Zagotavljaj nas je, da se težko loči iz naše srede vsaj formalno; zakaj on kljub temu ostane učitelj, četudi ne bo več učiteljeval, in bo ob vsaki priliki rad prihajal med nas, svoje tovaršice.

Predsednik se mu zahvali za njegovo vsilka: vestno in stvarno sodelovanje v našem društvu in mu čestita v imenu društva k novi žrtvi. Učiteljsvo ga bo težko pogrešalo, vendar nas spremlja zavest, da zavzame mesto, na katerem bo mogoče več koristiti šoli in učitelstvu, kakor pa doslej. Živel!

Drugi dan popoldne je napravilo nad 50 naših članov in članic zlet v Falo, kjer smo si ogledali največje in najnovlje električno podjetje, ki je neprecenljive vrednosti za našo državo.

19. Društvo učitelstva meščanskih šol je imelo dne 19. t. m. v Celju odborovo sejo, ki je bila dobro obiskana. Predsednik je na podlagi vloženega zapisnika poročal o odborovnem delu od zadnje odborove seje. Veliko je bilo dopisov iz Dalmacije in Hrvaške, kjer želi učitelstvo meščanskih šol skupnega nastopanja in to v svrhu tudi skupne organizacije. Isto žele tudi tovariš v Vojvodini, ki so si pred kratkim ustanovili svoje društvo. V svrhu skupnega nastopanja in organizacije je stopil predsednik v dogovor z nekaterimi predsedniki. Odbor ga pooblasti, da se v tem pogledu delno informira pri merodajnih tovaršicah izven Slavonije. To namero bo izvršil takoj v počitnicah.

Posamezni odseki našega društva so imeli splošno zborovanje, kjer so razpravljali o važnih vprašanjih.

Predsednik je prečital vlogo, ki jo je postal tovarišu Ganglu v Beograd z ozirom na poročilo »Nar. Prosvete« št. 36, ki razberemo iz nje, da anketa v Beogradu ni poznala ali ni hotela poznati težnj naše meščanske šole, ki jo je zopet degradirala na obvezno šolo in ki tudi ni hotela pošklicati na svoje seje zastopnike meščanskih šol iz Slovenije.

Ker sosvet UJU ni sprejel našega društva, bomo čakali do delegacijskega zborovanja v prihodnjem štadiju. Takrat se bo zadeva rešila na ta ali oni način tako, da bo za učitelstvo meščanskih šol prav in dobro.

Vprašanje naših nadzornikov se premeva na način, ki ni več lep. Zadeva se obravnava vsepovsod, posebno tam, kamor ne spada. Temeljni ton je seveda politika. Če pri tem raste ugled šole in stanu je drugo vprašanje.

Odbor je podal viš. šol. svetu nastopne resolucije:

1. Višji šolski svet blagovoli ugoditi naš prošnjem z dne 3. aprila in urediti učno obveznost strokov. učiteljev in ravnateljev še tekom počitnic.

2. Da se meseca septembra lahko začne redni pouk v polnem obsegu, naj se izvrše imenovanja učitelstva pred začetkom šolskega leta.

3. Ker so se pojavile z ozirom na namestitev nadzornika za meščanske šole ugledu učitelstva škodljive gonje, naj šolska oblast dotična nadzorniška mesta razpiše. Pri namestitvi naj ne pride v poštev političen moment ali osebni oziri, ampak edino pedagogsko didaktične zmožnosti, objektivni značaj in službena starost dotičnega prosilca.

Iz Jugoslavije.

— **Ljubljanski učiteljski pevski zbor** nastopi v petek 8. julija koncertno turnejo na severni državni meji. Koncerti se vrše dne 8. julija v Gornji Radgona, dne 10. julija v Murski Soboti, dne 12. julija v Ljutomeru, dne 13. julija v Ptuj. — Proizva-

jajo se skladbe naših tovaršev - komponistov (Adamič, Juvanec, Pavčič). Opozorjamo na te koncerte učiteljskega navedenih okrajev in ga prosimo, da poskrbi za primerno reklamo.

— **Ureditev plač profesorjem, glavnim učiteljem in vajniškimi učiteljem.**

»Jutro« poroča: Po najnovjših vesteh bo od dne 1. maja 1921 dalje znašala osnovna plača srednješolskega profesorja 2400 dinarjev in se bo povišavala dvakrat po vsakem tretjem letu, štirikrat pa po vsakem drugem letu (2 trienije in 4 bienije) a 600 dinarjev tako, da doseže profesor po 14 službenih letih najvišjo plačo 6000 dinarjev. Predmetni učitelji začne z letno plačo 2100 dinarjev. Tudi njemu gresta 2 trienije in 4 dvoletnija, toda samo a 450 dinarjev, tako da že po 14. službenem letu doseže najvišjo plačo 4800 dinarjev. **Glavnim učiteljem na učiteljskih, ki imajo že naslov in značaj profesorjev, ostanejo plače kot predmetnim učiteljem; za vajniške učitelje, ki jih v Srbiji ne poznajo, so določila za prevedbo v dinarske plače. izpadla. Vsekako jih bo treba uvrstiti v dinarske plače od 1. decembra 1919 kakor je bilo prevedeno vse učitelstvo osnovnih šol.** Za nadure je določen honorar a 9 dinarjev profesorjem s polno kvalifikacijo za naučne predmete ter 6 dinarjev za veščine; nastavnikom z nepopolno kvalifikacijo pa a 6 dinarjev za naučne predmete in a 4 dinarje za veščine.

— **IZ XVII. seje višjega šolskega sveta.** V četrtek in petek dne 23. in 24. junija t. l. se je vršila seja višjega šolskega sveta. Predsednik gosp. ravnatelj dr. Stan. Beuk je otvoril točno ob 8. uri dopoldne sejo in ugotovil sklepčnost. Za overovalca zapisnika imenuje ravnatelja Jelenca in kanonika Nadraha. Zapisnik zadnje seje se je odobril. Dalje poroča predsednik, da sta došli 2 interpelaciji in 3 samostojni predlogi. Kanonik Nadrah je vprašal v zadevi zadnjih sklepov Planinskih učitelje učije Trampušev in Melivove. Na to interpelacijo je odgovoril višji šolski nadzornik Gangl ter poudarjal, da se je na licu mesta prepričal, da se imenovan. učiteljici res nista pregrešili tako hudo, kakor je bilo posneti iz poročil. Zato je predlagal, da se učiteljica Meliva ne odpusti iz službe, pač pa premesti na Unec, Trampuševa pa na Telče, ampak na Dobrovo pri Ljubljani. Sprejeta. Ravnatelj Jelenec je vprašal, zakaj nima ravnateljica deklishe meščanske šole v Mariboru, Zora Klavžarjeva, v svojem namestvenem dekretu klavzule, da mora do konca novembra 1921 narediti dodatni izpit iz slovenskega učnega jezika, kakor drugi učitelji in učiteljice, ki imajo nepopolne izpite. Na to interpelacijo je odgovarjal višji šolski nadzornik dr. Poljanec. Rekel je, da je Klavžarjeva dobila tako klavzulo, ko je bila imenovana za meščansko učiteljico, ne pa v namestitvenem dekretu, s katerim se ji je podelilo mesto meščansko-šolske ravnateljice. Zaukazalo se ji je pozneje, da izpolni to zahtevo, a ona se je pritožila na ministrstvo prosvete v Beogradu. Ako ne zadosti zahtevi, se bo razpisalo nje mesto. Predsednik pripomni še, da bo dal Jelenčeve samostojne predloge v razpravo ob koncu seje. Nato so sledila poročila o tekočih, predsedstveno rešenih zadevah. Višji šolski nadzornik dr. Poljanec je poročal o razpisih učiteljskih mest nemškega učiteljstva in strokovnega učiteljstva za petje in telovadbo. Sklenilo se je, da se preklične razpis učiteljskih služb na meščanskih šolah v Ljubljani in Ptuj. S prihodnjim šolskim letom se odpokličejo vse učne osebe, ki poučujejo na srednjih šolah. Dalje se je sklenilo, da se pouči vodstva osemrazrednih ljudskih šol, da izpričevala osemrazrednic nimajo iste veljave, kakor izpričevala meščanskih šol, da vodstva nimajo pravice dostavljati takih pripomb na izdana izpričevala. Višji šolski nadzornik dr. Grafenauer je poročal o dopustih na ljubljanskem učiteljskiču. Dalje je poudarjal, da je nujno potreben učni načrt za nemščino na srednjih šolah. Višji šolski nadzornik Gangl je poročal o nadzorovanju Prekmurskega šolstva. Obširnejše poročilo bo podal na prihodnji seji, na tej seji je poročal le o najvažnejših in najnujnejših zadevah. Ob koncu svojega zanimivega poročila je predlagal ustanovitev petrazredne ljudske šole in otroškega vrta v Dol. Lendavi z začetkom šolskega leta 1921/22. Ondotnim učiteljem se obenem naroči, da čimprej začno misliti na zgradbo lastnega poslopja za to novoustanovljeno šolo. Učiteljsvo v Prekmurju se opozori, da naredi do stavličenega roka izpite; nato se razpišejo vsa učna mesta. Dalje se je sklenilo, da se določbe narodne vlade glede narodnosti prenese tudi v Prekmurje. Poročevalec je še pripomnil, da je poverjeništvu za uk in bogočastje sukcesivno upeljala »Matič-

ne liste« namesto dosedanjih »Šolskih naznanil« in da je v sporazumu s poverjeništvom za kmetijstvo imenovalo Andreja Skulja in Franca Črnagoja za nadzornika šolskih vrtov. Višji šolski nadzornik Gaberšek je poročal o začasnih službenih pridelitvah in dopustih na bivšem Štajerskem. Potem se je sklepalo o izpremembi glasbenega pouka na učiteljskih. Sklenilo se je, da sta petje in goslanje obvezna, glasovir in orgljanje neobvezna predmeta na moških učiteljskih; za vsako učiteljskino mora biti eno godbeno glasilo obvezno, ali glasovir ali gosli. Na meščanskih šolah se ne vpeljejo sprejemni izpiti, pač pa poskusna doba do božiča. S prihodnjim šolskim letom 1921/22 se vpelje na vseh šolah v vseh razredih novo štetje, n. pr. štirideset in sedem, entisoč tristo osemdeset in devet. Glede plesnih vaj dijakov in dijakinj se je sklenilo, da ostanejo v veljavi stare določbe; vršijo naj se pod strogim nadzorom učiteljskega. Vpeljejo se pa tudi plesne vaje pri telovadbi. Potem so se izvršila nekatera imenovanja. Za stalnega strokovnega učitelja za r. skupino na l. deški meščanski šoli v Ljubljani je bil imenovan dosedanji začasni učitelj na tem zavodu Ludovik Primožič. Za nadučitelje so bili imenovani Josip Bohinec, za nadučitelja v Zdolah, Edvard Praprotnik v Ločah pri Poljčanah — nastop z novim šolskim letom — in Ante Potočnik v Podsredi. Učiteljske službe sta dobila: Drago Rustja, učiteljsko - voditeljsko službo Pod Velko in Roza Bohinec na Zdolah. Učiteljska služba v Ločah pri Poljčanah se ne odda, prej se vpraša tri prošilke, če vzdržujejo svoje prošnje, ker njih može niso dobili nadučiteljske službe istotam. Službena menjava učiteljice Helene Friedl - Supanekove v Št. Pavlu pri Preboldu in Cirile Rakovčeve v Št. Jerneju se dovoli. Za učiteljico ženskih ročnih del v Bučah — Polje — Vuštanj z uradnim sedežem v Bučah se je imenovala Uršula Kunej. Prošnji Boža Mohoriča, nadučitelja v Št. Vidu pri Planini za pridelitev v Vitanje se ni ugodilo. Protest nekaterih prebivalcev v Dobrni pri Celju zoper neimenovanje ondotnega šolskega voditelja Šmidta za stalnega nadučitelja istotam se zavrne. Na lastno prošnjo se predlagajo ministrstvu prosvete v Beogradu v stalno upokojujev: Fran Zopf, nadučitelj v Pristavi in Marija Zopf, učiteljica istotam, Ivan Paulšek, nadučitelj v Račah, Marija Skalovnikova, učiteljica v Stari vasi in Dragotin Benedik, nadučitelj v Brezovici. Vsem tem se izreče zahvala in priznanje za uspešno službovanje. Prošnja začasno upokojenega vadniškega učitelja Josipa Kostanjevca za reaktiviranje se je odklonila in se priporoča v stalno upokojujev. Začasno se upokoji Marija Tomčeva, učiteljica v Kranju in Ana Kravanja - Turšičeva, učiteljica v Limbušu. Prošnji Marije Cidrichove, učiteljice v pokoju, za reaktiviranje se ne ugodi. Dalje so se stavili tropredlogi za stalno nameščenje telovadnih učiteljev na realki v Mariboru, na državni realki in državni realni gimnaziji v Ljubljani in na državni realni gimnaziji v Novem mestu. Za mesto telovadnega učitelja na državni gimnaziji v Kranju ni bilo kvalificiranih prosilcev. Stavi se predlog za oddajo službe veroučitelja na drž. ženskem učiteljskiču v Ljubljani. Rešile so se disciplinarne zadeve: Ferdo Bobiča, začasnega nadučitelja v Ločah pri Poljčanah, Klotilde pl. Wuzbachove, bivše učiteljice na Jesenicah, Karla Črnjača, učitelja voditelja na Vrčicah, Martina Laha, nadučitelja v Laporju, Maksa Jovana, učitelja v Št. Vidu nad Ljubljano, Vide Krašovčeve, učiteljice v Ambrusu, sedaj v Orehovici, Iv. Baškoveca, pomožnega učitelja v Ambrusu, sedaj v Cerkljah pri Krškem; zoper Josipa Purkanta, šolskega voditelja v Labodu, se ustavi disciplinarna preiskava; Mihael Salberger, nadučitelj na Jesenicah se kazenskim potom premesti v Moste pri Ljubljani in se mu vzame naslov nadučitelja, njegova žena Roza Salberger - Mrva se premesti iz službenih ozirov tudi v Moste pri Ljubljani; stalna učiteljica Uršula Parentova, učiteljica na Dobrovi pri Ljubljani, se premesti — kraj določi višji šolski svet, sestro Antonijo, začasno učiteljico istotam, premesti okrajni šolski svet z Dobrove. Disciplinarni akt obeh sester se na predlog kanonika Nadraha odstopi škofijskemu ordinariatu. Nadalje se premestita iz službenih oz. zdravstvenih ozirov Amalija Marinkova z Dobrove pri Ljubljani v Presko in Adela Pogorelčeva iz Planine na Notranjskem na Dobrovo, Eleonora Vodušek - Korošičeva se iz Rimskih toplic prideli v službovanje na novoustanovljeno vzporednico v Laškem. Nanovo se ustanovi enorazrednica v Sp. Slivnici, šolski okraj ljubljanska okolica. Razširitev ljudske šole v Žetalah v pet-

razrednico se opusti, dovoli pa vzporednica k II. razredu. Dvorazrednica v Stoprah se razširi v trirazrednico. Deška in deklishe štirirazrednica v Pobrežju pri Mariboru se preuredi v mešano šestrazrednico z dvema vzporednicama: ljudska šola v Vojniku se razširi v šestrazrednico z 1 vzporednico; predlog za razširjenje šestrazredne ljudske šole z 1 vzporednico v osemrazrednico v Laškem se odkloni, dovoli pa še ena vzporednica. Obenem se sklene, da se vprašajo merodajni činitelji v Pobrežju pri Mariboru, Vojniku in Laškem, ali mislijo ustanoviti za ondotna šolska okoliša nujno potrebne meščanske šole. Pri tem predlogu se je vnela velika debata o potrebi meščanskih šol v naših obrtnih krajih. Vsi činitelji so dolžni z vsemi sredstvi delovati za napredek, razvoj in spopolnitev naše obrti. Šolska oblast priobmore v to z ustanavljanjem meščanskih šol, kjer se mladini nudi prilika, da si pridobi več znanja, nego ga more nuditi ljudska šola. Z ustanavljanjem meščanskih šol v obrtnih krajih pa tudi preprečimo, da se mladina ne vozi odtod vsak dan v šolo v bližnje mesto, kar je jako kvarno za napredek, škodljivo pa tudi v moralnem oziru. Dalje se je odobril predlog za sistemiziranje stalnega učnega mesta za veroučitelja na ljudski šoli v Koševju, za učiteljico ženskih ročnih del v Prevaljah — Guštanj in v Dravogradu — Črnce. Pritrdilo se je predlogu, da se sistemizirano učno mesto učiteljice ženskih ročnih del v Slivnici — Dobrovoce podeli gospej Pestevskovi, ki že sedaj poučuje gndi, ako temu ne bo ugovarjal okrajni šolski svet. Pritožba predvorskkih občanov proti razširjenju ljudske šole v Predvoru se zavrne, a sklene se, da se peti razred ne otvori v prihodnjem šolskem letu. Oprostila sta se dva dijaka, ki sta prišla iz Julijske Benečije, šolnine. Slednjič so se izključili lokalno nekateri dijaki in dijakinje iz realke in ženskega učiteljskega v Mariboru, iz državne in manjšinske gimnazije v Ljubljani in iz realne gimnazije v Novem mestu. K sklepu so prišli v razpravo trije Jelenčevi samostojni predlogi. 1. predlog: Predsedstvu višjega šolskega sveta se naroča, da prepreči vedno strastnejše hujskanje v šolah zoper telovadno društvo Sokol. Vsako takšno hujskanje sporoči šolsko vodstvo višjemu šolskemu svetu, ki naj postopa proti hujskanjem z disciplinarnimi sredstvi. Po daljšem predlagalčevem utemeljevanju je bil predlog sprejet z dodatnim predlogom zastopnika veroučiteljev, da se prepoved raztegne tudi na telovadno društvo Orel.

2. predlog. Popravijo naj se krivice, ki so se zgodile naprednemu učiteljsvu v Sušteršič - Lampetovi dobi. Predlagatelj je omenil pri utemeljevanju svojega predloga, da se je nekaj že storilo v tem pogledu, a popraviti se morajo še nekatere hudo kričeče krivice in dati prizadetim učiteljem zadošččenje s tem, da se jim podeli kako boljše službeno mesto. S tem predlogom se strinja višji šolski svet.

3. predlog. Vodstvena mesta na ljudskih šolah naj se izroče zanesljivim narodnim rokam. Na mnogih šolah v naših mestih in obmejnih krajih deluje še mnogo učiteljsva, ki ne vzgajajo naše mladine v jugoslovanskem duhu in državnem smislu. To so prikriti sovražniki naše države. Predlagatelj je navel več slučajev, ki kriče do neba. V tem pogledu se mora narediti red! Višji šolski svet mora poznati take protidržavne elemente in nastopiti proti njim z vso energijo. To ni ovadštvo, kakor so bili mnenja nekateri člani višjega šolskega sveta, ki mora čuvati, da se mladina vzgaja v iskrenem patriotskem duhu. Narodno nezanesljivo in državni sovražno učiteljsvo naj se upokoji ali pa premesti v take kraje, kjer bi se skrbno nadzorovalo njegovo delo, kjer bi najmanj škodovalo s svojim delovanjem. Po precej ostri debati o tem predlogu zaključil predsednik sejo.

— **Razpisi služb na meščanskih šolah.** Ko sem čital razpise služb za meščanske šole, so mi bile nekatere stvari nejasne. Opazil sem, da so razpisana n. pr. mesta takih tovaršev, ki imajo v dekretu povedano, da morajo napraviti izpit do novembra 1921. l. Sedaj so meni nič tebi nič službe razpisali. Prišel bo izprašan tovariš, dobil po vsi pravici mesto, tovariš ali tovaršica, ki sta se poltretje leto trudila, bosta pa event. z družino na cesti — tudi po pravici! Seveda, izpit bi bil moral tak narediti prej. Kaj če stoji v dekretu tako in tako. Oblast ni da bi morala biti konsekventna. Nekateri kraji nimajo svojih šol, svetov, n. pr. Maribor, Celje, Ptuj, Pravijsko, da bodo zopet vzpostavili prejšnje mestne šolske svete. Vedel bi le rad, kdaj. Učiteljsvo nima v kakem kraju nikakšnega zastopnika. Vrše se preiskave, ki o njih nikdo ne ve, kdo jih je upravičen